

Mölndals kommun

molndal.stad@molndal.se

Rektorn vid Brattåsskolan

agneta.johansson@molndal.se

Beslut för grundskola med fritidshem

efter tillsyn av Brattåsskolan
i Mölndals kommun

Tillsyn av Brattåsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Mölndals kommun under våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Brattåsskolan besöktes av Skolinspektionen den 10 maj 2012.

Helhetsbedömning

Under läsåret 2010/2011 var det 84 procent av eleverna i årskurs 3 som nådde målen i svenska och 88 procent som nådde målen i matematik. För eleverna i årskurs 5 saknar Brattåsskolan aktuella sammanställningar av kunskapsresultat. Endast sammanställningar av resultaten från de nationella ämnesproven finns. Under läsåret 2009/2010 nådde 96 procent av eleverna i årskurs 5 kravnivån i engelska på dessa prov, 91 procent i matematik och 95 procent i svenska. För att möjliggöra ett systematiskt kvalitetsarbete måste skolan sammanställa och utvärdera elevernas kunskapsresultat samt låta dessa utvärderingar ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete.

I tillsynen har inget annat framkommit än att skolan och fritidshemmen utgör en trygg miljö för eleverna. Brattåsskolan arbetar förebyggande mot kränkande behandling, men skolans plan mot kränkande behandling är inaktuell och uppfyller inte författningarnas krav.

Flertalet av de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte författningarnas krav. Skolan måste därför, bland annat, säkerställa att de åtgärdsprogram som upprättas för elever i behov av särskilt stöd tydliggör vilka åtgärder som behövs för att möta elevens behov samt hur och när de ska följas upp och utvärderas.

Skolan måste även säkerställa att de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen relaterar elevernas kunskapsutveckling till de nationella kunskapskraven samt omfattar alla ämnen eleverna får undervisning i.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Brattåsskolan i Mölndals kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de

har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Mölndals kommun att senast den 2012-09-20 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Vid skolan och fritidshemmet bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

Det finns för varje skolenhet/verksamhet en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

Rektorn ser inte till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger hur elevens behov ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

Rektorn ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger hur elevens behov ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser inte elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

Rektorn tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § skollagen och Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektors ansvar)

Rektor tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat (4 kap. 6 § skollagen).

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Det är inte tydligt i vilka fall, och till vem, rektor har överlåtit enskilda ledningsuppgifter eller beslutsbefogenheter.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

I detta ingår att:

Det är tydligt i vilka fall, och till vem, rektor har överlåtit enskilda ledningsuppgifter eller beslutsbefogenheter (2 kap. 10 § andra stycket skollagen).

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Vid skolan och fritidshemmet bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever samt därvid att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolan har ett dokument som innefattar en likabehandlingsplan och en plan mot kränkande behandling. Dessa planer är inaktuella då de är från läsåret 2006/2007 och reviderade i september 2009.

Utredningen visar att skolan inte bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Detta eftersom skolans plan mot kränkande behandling inte upprättats årligen. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Då det är Diskrimineringsombudsmannen (DO) som utövar tillsyn över diskrimineringslagen och därmed bestämmelserna om likabehandlingsplan kommer Skolinspektionen att informera DO om att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller diskrimineringslagens krav.

Författning:

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Rektorn ser inte till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger hur elevens behov ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering:

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt ämnesprov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens eventuella behov av stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av saknar i vissa fall rektorns underskrift. Vidare saknar åtgärdsprogrammen överklagandehänvisning. I vissa åtgärdsprogram framgår det inte hur elevens behov ska tillgodoses. Exempelvis föreslås "vuxenstöd" och "svenskabok" som särskilda stödåtgärder. Vidare framgår det inte i alla program med tydlighet hur och när åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Av utredningen framgår att skolans arbete med särskilt stöd inte lever upp till författningarnas krav. Detta då det finns åtgärdsprogram i vilka det inte framgår hur elevens behov ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs avhjälpa bristen.

Författning:

3 kap. 9 § skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser inte elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.

Motivering:

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Vidare ska läraren i utvecklingsplanen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå

kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

De skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av uppfyller i skiftande grad författningarnas krav. I vissa av omdömena framgår det inte om elevens kunskapsutveckling bedöms i förhållande till kunskapskraven i respektive ämne.

I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att undervisningen i naturorienterande ämnen samt samhällsorienterande ämnen sker ämnesövergripande inom respektive block. I de planer med omdömen som Skolinspektionen tagit del av har eleverna, även de i årskurs 4-6, fått ett samlat skriftligt omdöme i naturorienterande respektive samhällsorienterande ämnen. Således saknas omdömen i varje enskilt naturorienterande respektive samhällsorienterande ämne där det finns ämnesspecifika kunskapskrav och centrala innehåll.

Utredningen visar att eleven och elevens vårdnadshavare inte fortlöpande informeras om elevens kunskapsutveckling. Detta eftersom vissa av de individuella utvecklingsplanerna inte avser elevernas utveckling i förhållande till kunskapskraven i varje ämne de får undervisning i. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs avhjälpa bristen.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten.

Motivering:

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Vidare ska det på skolenhetsnivå ske en systematisk planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Rektor ansvarar för att kvalitetsarbetet vid skolenheten genomförs. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. I läroplanen betonas rektorns ansvar för att det genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete där skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till målen och kunskapskraven.

Skolan har en verksamhetsberättelse för läsåret 2010/2011. I detta dokument finns endast en begränsad analys av elevernas resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 3. Elevernas kunskapsresultat i svenska och matematik i årskurs 3 och i samtliga ämnen i årskurs 5 där det under läsåret 2010/11 fanns mål

att uppnå saknas. Av dokumentet framkommer att skolans målsättning var att "80 % av eleverna skulle nå målen i år 3". Skolinspektionen konstaterar att detta är en alltför begränsad målsättning då målet måste vara att alla elever ska nå de kunskapskrav/(tidigare mål att uppnå) som minst ska uppnås i alla ämnen som ingår i utbildningen.

Skolan saknar således en aktuell sammanställning av kunskapsresultat i samtliga ämnen för eleverna i årskurs 5. Det är bara i de ämnen där eleverna haft nationella ämnesprov som skolan sammanställt resultaten av dessa prov. I intervju med lärare och rektorn framkommer att lärarna gör uppföljningar av elevernas kunskapsresultat i de ämnen de undervisar i. Dock utvärderar rektorn och lärarna inte skolans samlade resultat.

I intervju med rektorn och lärarna framgår att skolan årligen genomför enkätundersökningar i vilka eleverna får besvara frågor om trygghet och trivsel på skolan. Dock framkommer det att de vidtagna åtgärderna för att motverka kränkande behandling inte årligen utvärderas och eventuellt omprövas.

Utredningen visar att rektorn inte tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten. Detta då skolan dels saknar sammanställningar och utvärderingar av elevernas kunskapsresultat, dels brister i att årligen utvärdera sitt arbete mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

4 kap. 4 § skollagen

Bedömningsområde: Ledningsstruktur och organisering av utbildningen**Bedömning:**

Det är inte tydligt i vilka fall, och till vem, rektor har överlåtit enskilda ledningsuppgifter eller beslutsbefogenheter.

Motivering:

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektor beslutar om sin enhets inre organisation och fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av skollagen och andra författningar. Rektor får uppdra åt anställd eller en uppdragstagare vid skolenheten som har

tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som ligger inom rektors ansvarsområde, om inte annat anges.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av saknar i vissa fall rektorns underskrift. I andra fall är de underskrivna av annan personal vid skolan. Rektorn har emellertid inte fattat beslut om att delegera beslutsfattandet.

Utredningen visar att det inte är tydligt i vilka fall, och till vem, rektor har överlåtit enskilda uppgifter. Detta då de det finns åtgärdsprogram på skolan som rektorn inte skrivit under eller som har skrivits under av annan personal trots att beslutsfattandet inte har delegerats. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

2 kap. 10 § andra stycket skollagen

Bakgrund

Måluppfyllelse

Under läsåret 2010/2011 var det 84 procent av eleverna i årskurs 3 som nådde målen i svenska. Läsåret innan var siffran densamma och läsåret 2008/2009 nådde 86 procent målen. I matematik nådde 88 procent av eleverna i årskurs 3 målen under läsåret 2010/2011. Läsåret innan var det 79 procent och under läsåret 2008/2009 låg siffran på 83 procent. På de nationella ämnesproven i svenska under läsåret 2010/2011 var det 90 procent av eleverna i årskurs 3 som nådde kravnivån. I matematik under samma läsår var det 92 procent av eleverna som nådde kravnivån. Dessa resultat var i paritet med det genomsnittliga resultatet i riket för respektive ämne.

Brattåsskolan saknar en aktuell sammanställning av elevernas måluppfyllelse i årskurs 5. Därför går det inte att bedöma måluppfyllelsen under de senaste åren. Resultaten på de nationella ämnesproven indikerar emellertid att alla elever inte når målen. Den senaste resultatsammanställning för eleverna i årskurs 5 är från läsåret 2007/2008. På de nationella ämnesproven under läsåret 2009/2010 nådde 96 procent av eleverna i årskurs 5 kravnivån i engelska, 91 procent i matematik och 95 procent i svenska. Skolans resultat var högre än det genomsnittliga resultatet i riket för respektive ämne. Under läsåret 2008/2009 var resultaten lägre: 79 procent nådde kravnivån i engelska, 91 procent i matematik och 91 procent i svenska. Läsåret 2007/2008 nådde 92 procent kravnivån i engelska, 87 procent i matematik och 82 procent i svenska.

Skolinspektionen konstaterar att alla elever inte ges möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås/målen att uppnå i samtliga ämnen. Skolinspektionen pekar i detta beslut på ett antal områden där skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

I intervjuer med rektorn, lärare och elever framkommer att skolan arbetar förebyggande mot kränkande behandling. Elever i årskurs 2 och 5 har besvarat enkätfrågor rörande trivsel och trygghet på skolan. I sin verksamhetsberättelse redovisar skolan detta resultat, men det saknas en utvärdering av skolans samlade värdegrundsbete. Vidare saknar skolans plan mot kränkande behandling en redogörelse av för hur föregående års planerade åtgärder genomförts.

Beskrivning av Brattåsskolan

Brattåsskolan är en F-6 skola belägen i Källered i Mölndals kommun. Vid skolan går det 48 elever i förskoleklass och 248 elever i årskurserna 1-6. Bland dessa elever är det 78 som går på skolans s.k. Montessorispår. Eleverna på Montessorispåret är åldersblandade inom årskurs F-1, 2-4 och 5-6. Övriga ele-

ver är åldersblandade i årskurserna F-1, men går i åldershomogena klasser i årskurserna 2-6. Skolan har fem fritidshem med indelning utifrån elevernas ålder. Ett av fritidshemmen har Montessoriverksamhet för elever som går i årskurserna F-2. Totalt är 31 lärare, fritidspedagoger och förskollärare verksamma vid skolan.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Marie Sjöberg och undervisningsrådet Elisabeth Fogelberg deltagit.

Då det är Diskrimineringsombudsmannen (DO) som utövar tillsyn över diskrimineringslagen och därmed bestämmelserna om likabehandlingsplan kommer Skolinspektionen att informera DO om att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller diskrimineringslagens krav.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Daniel Talje
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Fritidshem vid kommunala och fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av dessa grundskolor. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka

åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

